

bilek kuvvetiyle kafa gücümüzü yabancı ellere peşkeş çekmişiz. Kendi öz kardeşlerimiz bacılarımız ve evlâdlarımız olan bu işçi ve öğrenci grupları, dil din, örf ve âdet... bakımından bize yabancı, hattâ bize zıt olan yâd illerde —bilhassa mâ'neviyat sâhasında— kendi kaderleriyle başbaşa bırakılmışlardır. Aldığımız haberlere göre Avrupa memleketlerine işçi gönderen devletler içinde bizim kadar ihmalkâr davranan, alâkasız kalan bir devlet yoktur. Bir kaç yıl sonra sayıları milyona varacak bu ordunun birgün memleketimize döneceklerini tasavvur buyurunuz. Tarihte böyle bir iştilâ görülmemiştir. «İstilâ» dedim, ta'birimi ma'zur görünüz. Müteassıp hıristiyan misyonerinden tutunuz da Allahsız komünistine kadar bütün yabancı ve sapık cereyan ajanlarının cirit oynadığı o memleketlerde kaderleriyle başbaşa bıraktığımız bu ciğerparelerimiz, dönüşlerinde, bin markın yanında bir parça aşağılık duygusu, bir nebze tarihinden kopma hissi getireceklerse bile bizim için bu istilâ, evet istilâ olacaktır.

İşte Yüksek İslâm Enstitüsü ve dengi diğer müessese mezunlarının, gerek yurt içinde, gerek yurt dışında bulunan öğrenci ve işçi yurtlarında, çalışma ve iş yerlerinde vazifelendirilmesini zarurî buluyoruz. Bu, enstitülerimizin inkişafı ve memleketimizin selâmeti bakımından kaçınılmaz millî bir vazifedir.

SES

Burkuldu içim penceresinden otelin
Bilmem ki bu ses hangi yayın hangi telin
Duydum sarı gül âhediyo paylaşalım
Ey! bizden olanlar gidelim haydi gelin.

Kenan SEYİTHANOĞLU

4. HALKIMIZIN DESTEĞİ :

Siz muhterem dinleyicilerimin şahsında aziz müslüman halkımızdan da bazı dilekelerim olacaktır:

a) Memleketimizde eğitim maksadıyla kurulmuş vakıflar mevcuttur. Bu müessese mes'ullerinin Enstitülerimizle de ilgilenmesini, imkânlarından Enstitü mensuplarını da faydalandırmasını temenni ederim.

b) İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü, Üsküdar'ın Bağlarbaşı mevkiindedir. Sizi Enstitümüze da'vet ediyoruz. Sizlerin Enstitümüzü ziyareti bize şeref verir, güç kazandırır, azmimizi ve sevkimizi artırır. Hem bu ziyaretinizde devlet eliyle tesis edilip yürütülen müessesemizin durumunu da görmüş olursunuz. Zaman zaman kulağınıza: «Türkiye'de din eğitimi müesseselerine üvey evlât muamelesi yapılmaktadır» tarzında bir söylenti gelir. Lütfen müessesimizi bir görünüz, bir de İstanbul'un Anadolu yakasında bulunan diğer bir resmî yüksek eğitim kurumunu görünüz... Birinin harâbîliğiyle öbürünün ma'mûreliğini mukayese edince, eminim ki, acı hakikatı sezmede gecikmiyeceksiniz.

c) Umarım ki bundan sonra İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünün buna benzer anma törenleri olacaktır. Onlara da şeref vermenizi dilerim.

Sözlerime son verirken hepimize sevgi ve saygılarımı sunarım.

Edebiyat

İslâmî Türk Edebiyatı Zaviyesinden Edebiyatımız

Dr. Neclâ PEKOLCAY
İst. Yüks. İslâm Enstitüsü
Öğretim Üyesi

ÜRK Edebiyatını, eski devirlerden bu yana ikiye ayıranlar, halk edebiyatı ve yüksek zümre edebiyatı adı altında iki zümre edebiyatı olarak müतालaa edenler bulunmuştur. Bu görüş tarzı, İslâmî eserler dışında bir edebiyat için kısmen doğru sayılabilir, fakat İslâmî eserler için böyle bir müतालayı doğru saymak imkânsızdır. Çünkü, İslâmîyette tevazu ön plandadır. Bu sebeple de, kalemini İslâmîyetin hizmetine terk etmiş hiç bir şair veya edib, eserlerini İslâmî zaviyenin dışına bilerek taşımak istemez. Fakat şehirde yetişmiş olan ve yaşayan bir mutasavvıf yahut tarikat şeyhi tabii ki daha mütekâmil bir dil ve üslûpla yazar; hatta bazan o mühitte kullanılması alışkanlık halinde bulunduğu —Mevlâna gibi— Farsça da yazar. Diğer taraftan, göçebe Türk topluluğu arasında yaşayan veya tarikatını kurmuş olan bir mutasavvıf, hitap edeceği zümrenin anlayabileceği bir dil ve üslûpla eserler verir (Ahmet Yesevî, Yunus gibi).

Tekke edebiyatını ve halk edebiyatını da birbirine karıştırmamak gerekir. Halka dönük eserler vermiş olan bir mutasavvıf bir ozan değildir. Aynı bir gayenin hizmetkârıdır.

XVII. asırdan sonra gelişen âşık tarzı ise, halk edebiyatı, tekke edebiyatı ve divan edebiyatının karışımı olup, bir zümre edebiyatı mahiyetini taşımaktadır. XVIII. asrın sonlarında ve mazmunlarıyla divan edebiyatına mal olmaya başlayan âşık edebiyatının en kuvvetli şâiri olarak gösterilen Erzurumlu Emrah'la bunu açıkça görmek mümkündür. (Bkz. Köprülü-zâde Mehmet Fuad, XIX asır saz şairlerinden Erzurumlu Emrah. İst. 1929).

